

MAGYAR LAPOK

Nemzeti Múzeum könyvtárának
BUDAPEST

XI. évfolyam, 250 (3114) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Nagyvárad iparosodásának adottságai

Irta: Dr. Hlatky Endre

Nagyvárad adottságai az iparosodás szempontjából igen értékesek és figyelemreméltók.

Először is kitűnő adottság a földrajzi fekvés. Városunk az erdélyi hegyek nyugati nyulványainak lábánál fekszik, de félig már a síkságon. Közel van tehát egyaránt a hegyvidék, a maga szőlészeti, erdőszeti és bányászati adottságaival és itt van a mezőgazdasági sikerület. A Körös kettészeli Nagyváradot, itt még köves mederben, mely a város alatt kezd iszaposabbá válni. Itt tehát a víz is és nem messze a Bisztra-pataké is, meg egyéb pataké, mely mind kombinálható lesz az energiaforrás szempontjából.

A határon túl maradt bihari részek bányászati kincsei hiányoznak ugyan, de a hazánk területéhez tartozó, visszatért járásokban is értékes anyagokat a föld s nagy ipari munkának lehet majd alapja, amint ez már is előre érezteti magát. Ha csupán a bauxit, szén és bitumen nevét említem, már is elképzelhetjük a jövő arányait, hát még ha a villamosság vízierőműveire is gondolunk, amiket pedig az idő bizonyára megalkot.

A környéken rejlő gazdasági értékek ipari feldolgozására Nagyvárad azért igen alkalmas, mert a forgalomnak minden irányban s módon megvan a lehetősége innen és ide. Budapestről Debrecenből Érmihályfalváról, Kolozsvárról, Szegedről van vasútvonala és megemlítendő a most csupán az országhatárig vivő, Belényesbe vezető vonal is. E hat irány a vasúti kapcsolat. Közlekedési lehetőséget ezenkívül az utak adnak, köztük a legfontosabb a 4. számú. Budapestről Kolozsvár, Sepsiszentgyörgy felé vezető fő országút, melynek teljesen új átkeletési szakasza most nyer befejezést a Körös jobbparti szakaszán. Többi útjaink is fontosak, nagy és gazdag környéket hoznak közel Váradhoz, alkalmasakká tettettek arra, hogy autóbusszjárat is menjen rajtuk. Az állami és a törvényhatósági úthálózat ügyeinek legfőbb irányítói jól tudják, hogy a jó út a távolságok esőkenésével egyenértékű és egyben időt jelent, a szállított áru biztonságát és az utas nyugalmát.

A víziút is adva van, de a hajózhatóvá tétel összefügg a mesterséges víziút hálózatának problémájával. Bizonyos, hogy ami valaha álomnak bizonyult, naponként közelebb jut a valósághoz s nemzedékünk megérheti, hogy Nagyvárad víziútnak is állomása lesz. Repülőtérre máris van és természetesen megálláshelye a főváros keletmagyarországi légi közlekedésének.

A város ipari élete tehát jogosan tekint az előjövendő idők felé reményekkel, maga a város pedig jogosan vár komoly lendületet a béke idejére.

Az iparosoképítés korszerűvé a jövő éven válik. Háromemeletes nagyvárnyú épület készül ipariskolának, a leg-

Értekezletet tartanak Berlinben Japán európai diplomáciai képviselői

Minimális többséggel győztek Roosevelt hívei a kongresszusi választásokon. — Afrika déli sarkát tekintik Londonban a német tengeralattjárók tevékenységi központjának

Berlinből jelentik: (B. T.) Az Európában állomásozó japán diplomáciai képviselők vezetői a legközelebbi napokban Berlinben értekezletre ülnek össze. Váramenyi európai fővárosból Berlinbe érkeznek a japán nagykövetség és

követek. A konferencia előreláthatóan több napig tart és azon az ankarai japán nagykövetség is részt vesz, úgy hogy 12-14 japán diplomáciai képviselőt vezetője jön össze Berlinben.

Anglia inkább elpusztítja Indiát, semhogy eltérje a tengelyhez való csatlakozását

Sanghajból jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: A sanghaji lövészgyűlésen nagyszabású gyűléseken alakult meg az indiai függetlenségi liga. Kinában Az Angliát és szövetségeseit ostorozó beszédek során a szónokok annak a szükségességét hangoztatták, hogy India a háromhatalmi szövetséghez csatlakozzék az angolszászok ellen vívott harcban. A gyűlésen olasz, német és japán előkelőségek is résztvettek a kínai hatóságok képviselőivel együtt. Az indiai függetlenségi liga Bangkokban megtartott legutóbbi értekezletén határozatot hoztak, melynek értelmében a Kinában működő különböző indiai szervezetek beolvadnak az indiai függetlenségi ligába.

Sanghajból jelentik: (MTI) A Stefani

Iroda jelenti: Illetékes körökben hangsúlyozzák, hogy az északamerikai kormány és a csungking-kínai kormány élénken agódi az angoloknak az indiaiakkal szemben tanúsított magatartása miatt. Az angolok még fokozni szándékoznak a megtorló intézkedések szigorát, mert attól tartanak, hogy India a tengely oldalára áll. Az angolok el vannak határozva, hogy inkább elpusztítják Indiát, semhogy engedjék, hogy az ellenséghez pártoljon át. Az Egyesült Államok és Csungking-Kina ezzel szemben erősen számítanak India támogatására és azt a felfogást vallják, hogy Angliának még a legnagyobb áldozatok árán is ki kell békítenie az indiaiakat.

met Távirati Iroda jelenti: A brit hírszolgálat közlése szerint Cripps pécsettőr az egyik angol fegyverkezési üzembeszédet intézett a munkásokhoz és ebben hangoztatta, hogy a brit kormány a támadó hadműveleteket mindenképpen szükségesnek tartja és ebben a tekintetben nem szorul ösztönzésre. Nem akarja azonban a kormány kiengedni a győzelmet kezéből azzal, hogy meggondolatlan hadműveletekbe kezd. A támadó hadművelet megindításához a munkásság akkor nyújtja a legnagyobb segítséget, ha meggyorsítja a munkáját a fegyverkezési üzemekben nem pedig azzal, ha haszontalanul felesleg a második arcvonalról. A második arcvonalat mindenképpen felállítják, de csak akkor, ha megtörténtek a kelendő előkészületek. Ennek érdekében elősorbán a hadiiparban kell fokozni a tevékenységet és ebben számít a kormány a brit munkásság együttműködésére és támogatására.

Roosevelt pártja elveszti döntő befolyását az amerikai törvényhozásban

Washingtonból jelentik: (B. T.) A het elején lefolyt választások, mint az eddigi eredményekből kitűnik, a demokratáknak a képviselőházban mehozották a többséget, azonban ez a többség olyan minimális, hogy a demokratápart elveszti döntő befolyását a törvényhozáshoz és a köztársasági pártakkal. Ezzel eddig a legtöbb kérdésben közös nézetet voltak, ellentétek kerülhet sor. A köztársaságiak 203 mandátummal rendelkeznek a képviselőházban, míg a demokrák 179. A köztársaságiak eddigi nyeresége 43 mandátumot nyertek a köztársaságiak és ezzel 38 szenátoruk van a szenátusban az 57 demokrata szenátorral szemben.

125 brit tengeri egység tartózkodik Gibraltár kikötőjében

Londonból jelentik: (B. T.) Az angol fővárosban Afrika déli csücskét tekintik a német tengeralattjárók tevékenységi központjának. Ennek következtében az Atlanti óceán dél részét tartják a legfőbbként veszélyeztetett területnek, bár a német tengeralattjárók Afrika keleti partjain tevékenykednek. A londoni alsház hajózási bizottsága azt kívánja, hogy a brit tengeri veszteségekről azonnal tegyék közzé adataikat, mert a hosszú ideig való elhallgatás az ellen-

ségnek pszichológiai előnyököt nyújt.

Madridból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: La Lineából származó jelentések szerint Gibraltárba legújabbán egy brit cirkáló és 7 romboló futott be. A kikötőben levő brit tengeri egységek létszámát ezzel 125-re becsülik. Csütörtökön délután 25 angol repülőgép szállott le a gibraltári repülőtéren, köztük több úgynevezett repülőerőd.

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Né-

tököltebb berendezéssel és legmodernebb tanulságok alapján. Gépípari tanintézetünk fejlesztésére is sor kerül. A tanoncotthon kérdésének kellő megoldása részben már az új ipariskolában megtörténik.

A város azon igyekszik, hogy jellegűnek és itt ismertett adottságainak is megfelelően főiskolája legyen. Ez pótolná a megszünt jogakadémia hiányát is viszonylag. A mitveidai „Technikum” fajtája talán az, aminek létesítése a leginkább célszerű volna. A szakkép-

zés így teljes lehetne Nagyváradon.

Az érdeklépéseket ma már úgy működnek és olyan szép munkára mutathatnak rá, mintha nem csak két esztendő óta teljesítenék feladatukat s mintha már nem gátolná a megszállás utóhatása és a háborús helyzet a mindennapi rendes életet. Ez a mult pedig nagyon is sokat rontott Nagyvárad ipari jellegén. Sok tehát a pótolni és újraalkotni való.

A város szellemének régi hagyománya mindig élő marad s ennek az a

lényege, hogy meleg szeretet és nyíltszívűség tölti meg a lakosságot egymás iránt. Az iparosság s az ipari munkásság megbecsült, megértett és szeretett rétege a társadalmunknak. Csak ritka és kivételes lehet az a kivétel, aki a társadalmunk rétegei közé éket akarna verni és ellentéteket szítana mestersegesen. Tartós hatásra az efféle törekvés már nem számíthat. A köznyugalom, mint általános cél, az ipari fejlődésnek üdvös előfeltétele és biztosítója.

Eltemették Berengh Bélát

Csütörtök délután 3 órakor temették el Berengh Bélát az olasz temető Haller kápolnájából. A temetésen a gyászoló rokonságon kívül részt vettek testületileg a Szigligeti Színház tagjai Putnik Bálint igazgatóval, a nagyváradi újságírók, az elhunyt kiterjedt baráti és ismerős köre, valamint a nagyszerű színművész számos hódolója. A város nevében dr. Dalló Gyula tanácsnok jelent meg a végtisztességen.

A temetési szertartást Gálffy plébános végezte, majd a nagyváradi színészek vettek búcsút kartársuktól.

A koporsón helyezték el az Országos Színész-kamara koszorúját, amelyet Cselle Lajos főtitkár küldött, a Szigligeti színház igazgatóságának és a társulatnak fehér krizantém és a nagyváradi újságírók koszorúját.

A gyászbeszéd és a búcsúbeszéd elhangzása után a sírhoz szállították a koporsót és az ima elhangzása után a fekete rögök kopogása közben vetünk végső búcsút a kiváló színésztől, a melegérzésű embertől és barátjától.

.....

Fél 11-ig teljes fényvel fognak égni a külvárosok utcai lámpái

Nagyvárad. Saját tud. A polgármester tegnap értekezletet tartotta a rendőrfőnökkel, a tűzoltóparancsnokkal és a város más légtalmi tényezőivel, a közvilágítás kedvezőbb rendezése tárgyában, amire a honvédelmi és belügyminiszter legutóbbi rendelete lehetőséget nyújt. Kimondották, hogy a belvárosban megmaradnak a csökkentett fényű égők, de ezek számát növelik, a külsőbb városrészekben azonban fél 11 óráig teljes fényvel fognak égni az utcai lámpák, amikor egyszerre oltják el valamennyit. Természetesen légi veszély esetén korábban oltják el az utcai lámpákat.

.....

Négy rablógyilkos bűnperét tárgyalja a bukaresti törvényszék. Bukarestből jelentik: (MTI) A bukaresti esküdtészek csütörtöken kezdte meg négy rablógyilkos leány bűnügyének tárgyalását. Két leány meggyilkolta Birj Radonovics bukaresti artistát és 15 éves ezolgáloját. A másik két nő szállásadóit gyilkolta meg és rabolta ki.

Apolló Filmszínházban

Vaszary János ragyogó vigjátéka

Házasság

Főszerepben! Muráti Lili, Páger és Perényi

Belvárosi

Halálos csók!

Karádynak Halálos tavaszt felülmúló óriás sikerű filmje. Jegyvelővét d. e. 11-től 1-ig.

Casino Filmszínházban

Az amerikai filmgyártás leg-szebb alkotása!

A Manderley ház asszonya

Második műegyetem felállítását elodázhatatlan szükségletnek tartja Vér Tibor, a Mérnöki Kamara új elnöke

Nagyvárad főiskolát kér és kap: nem volna jó a Mérnök-kamara tervével foglalkozni?

Nagyvárad. Saját tud. Tegnap számunkban örömmel adtuk tudomásul a fővárosból hazatérő polgármester nyilatkozata nyomán, hogy a kultuszminiszter határozottan elismerte Nagyvárad jogát a főiskolához és megígérte a főiskola megvalósításának gyors keresztülvitelét. Ezzel kapcsolatban, a főiskola kérdésének felmerülése után azonnal, tervek merültek fel a felállítandó főiskola tekintetében. A jogakadémiát, amely a megszállás előtt már hosszabb ideig működött Nagyváradon, nem sokan kívánják. Ez érthető is. A jogász Magyarország helyett inkább a mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi Magyarország lelkesíti az embereket. Gyakorlati főiskolára van szükség.

Eppen ezért nem mehetünk el észrevétlenül a Mérnöki Kamara nem-

régen megejtett tisztújító gyűlése és az ezen megválasztott új elnök, dr. Vér Tibor program-nyilatkozata mellett. Vér Tibor többek között azt is kijelentette, hogy második magyar műegyetem felállítása most már elodázhatatlan követelmény. Ennek a műegyetemnek a helyére vonatkozólag még nem hangzott el kívánság. Amikor Nagyvárad a felállítandó új főiskola tervével foglalkozik, meg kell fontolnia, hogy a Mérnöki Kamara terve nem egyeztethető-e össze saját tervével? Ha a lehetőség megvan reá, akkor a leghasznosabb, legelőnyösebb lenne a leggyakorlatibb főiskolának, a műegyetemnek a megvalósítása. Eppen ezért fegyelmébe ajánljuk a város főiskolai bizottságának dr. Vér Tibor mérnök-kamara elnök kijelentését.

Szombaton érkezik Nagyváradra József Ferenc főherceg

Nagyvárad. Saját tud. Lapunk már megírta, hogy a Baross Szövetség nagy tagvató diszközgyűlést tart. Erről a közgyűlésre Nagyváradra érkezik József Ferenc főherceg, a Szövetség védnöke is. A tagvató diszközgyűlés vasárnap délután 12 órakor kezdődik a

Református Kulturpalotában József Ferenc főherceg szombaton délelőtt érkezik meg Nagyváradra és a püspöki palotába száll meg. Vasárnap részt vesz a diszközgyűlésen, hétfőn pedig tovább utazik Kolozsvárra.

3202 pengő gyűlt össze a szegény gyermekek téli felruházására

1942. november hó 1-én urnákkal, perselyekkel és ukett árusítással gyűjtött Nagyvárad (H.) város szociális osztálya a szegény gyermekek téli felruházására. A gyűjtés eredménye az alanti felsorolás szerint 3202 pengő 63 fillér.

1. számú urna Lórántffy Zsuzsanna Egyesület, Bulikovezky temető 100 P

46 fillér.

2. sz. urna Lórántffy Zsuzsanna Egyesület Bemer-téri hídfe 301 P 33 fillér.

3. sz. urna Lórántffy Zsuzsanna Egyesület Szaniszló- és Rákóczi-utj sark 322 P 78 fillér.

4. sz. urna Lórántffy Zsuzsanna Egyesület, Ezredévi Emléktér 113.71 P.

5. sz. urna Római Katolikus Nőszövetség, Székesszegyház 159.21 P.

6. és 7. sz. urna Római Katolikus Nőszövetség, Olaszj temető 219.27 P.

8. sz. urna Bihar vm. Nőgyűlet, Barátok temploma 146.73 P.

9. sz. urna Ujvárosi Református Nőgyűlet, Teleki-utcai református templom 181.77 P.

10. sz. urna Gyermekvédő Egyesület Szent László-téri hídfe 228.72 P.

11. sz. urna Római Katolikus Nővédegylet Japport cukrászda előtt 375 P 76 fillér.

12. sz. urna Nagyvárad-Velencei Nőgyűlet Szent László-tér és Mezey Mihály-utca sark 102.35 P.

13. sz. urna Várad-Velencei Nőgyűlet Velencei temető 166.22 P.

14. sz. urna Evangélikus Nőgyűlet Hungária kávéház előtt 99.45 P.

15. sz. urna Római Katolikus Dolgozó

Leányok Egyesülete Sas palota bejá-

rata 122.19 P.

16. sz. urna Erzsébet Kongregáció Széchenyi-tér 138.68 P.

17. sz. urna Cserkészi csapat Nagy-állomás előtt 72.85 P.

18. sz. urna Zöldkereszt Sztrareveszky- és Fő-utca sark 291.14 P.

Összesen: 3202 P 63 fillér.

.....

Világjáró rajzolóművész

érkezett Nagyváradra. Faragó Ferencnek hívják. Külföldön, Franciaországban és Olaszországban jól ismerik a nevét. Öt évet töltött Franciaországban és itt elvégezte a szépművészeti főiskolát. Közben két évig Rómában volt tanulmányúton. Itt már komoly sikerei voltak. Különösen Velencére emlékszik vissza szívesen, ahol világjáró hercegeket, maharadzákat, dűsgazdag Krözusokat rajzolt. Most ide érkezett Nagyváradra és be akarja mutatni kivételes művészetét. Néhány kitűnő portrét mutat be a szerkesztőségben. Legsikerültebb a Kormányzóhelyettes úrról készült rajz, amely a Magyar Szárnyak-ban is megjelent. De vannak nagyon sikerült rajzai politikai és katonai előkelőségekről is. Nagyváradon szintén rajzolni, dolgozni akar.

A szerkesztőségben azonnal be is mutatta művészetét. Egy kitűnő portrét és két ragyogó karikatúrát készített. Igazi remekművek. Előre látjuk, hogy Faragó Ferencnek nagy sikere lesz Nagyváradon, ahol igen sok jellegzetes arc vár művészi megörökítésre.

.....

Folyóirat-szemle

MEGJELENT A MAGYAR SZÁRNYAK. Megjelent a magyar repülés népszerű folyóiratának, a „Magyar Szárnyak” legújabb száma. Jánosy István kitűnő folyóirata ezuttal is szép köntösben, érdekes, változatos tartalommal hagyta el a sajtót. A lap címlapján nemzeti repülőgépipítésünk új disze: a PINTY díszlik, első felszállása előtt. A gépről egyébként Raczkó Lajos ír érdekes beszámolót. Nagy Béla repülőszázados a magyar repülőmúlt történelmi emlékeinek megmentésére ír szótartot. Vitéz Szentnémedy Ferenc repülő vezérkari ezredes az orosz olajtartályok kérdését tárgyalja áttekinthetően. A külföld repülésének hű tükré Udvary Jenő repülőörvagy repülő hírszolgálat, emellett az olasz szállítórepülőkről és az amerikai versenygépekről találunk érdekes közleményeket. Még több érdekes és színes cikk, képes oldal és hír teszi mindenki számára élvezetes olvasmánygyá a magyar repülés lapját, a „Magyar Szárnyak”-at.

Az IFJU REPÜLŐ, a magyar fiúk népszerű repülőújságja ismét megjelent, hogy gazdag, változatos és tanulságos tartalmával szolgálja és fejlessze nemzeti repülésügyünket. Jánosy István irányítja az IFJU REPÜLŐ szerkesztését és a lap valóban megfelel a vele szemben támasztott követelményeknek. Előjáróban a lap nagy pályázatának eredményéről tudunk meg fontos részleteket, majd a közelgő téli időszakra való tekintettel főleg a zárttéri modellek készítésének titkaiba vezet be az újság képekkel, cikkekkel, tervrajzokkal. Meglátogatja a lap az ifjusági aeroköröket s erről számonként ad beszámolót. Hasonlóképp hírvetva, a most kiépített országos levelezőrendszerrel tökéletesen hű tükré a magyar modellezésnek. Kis cikkeivel érdekes közleményeivel az „Ifju Repülő” érdekes olvasmányvá öregnek, fiataloknak egyaránt.

Rommel hadserege második védelmi vonalba vonult vissza

Csütörtökön ellanyhult az angol támadás

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenté. Berlini katonai körökben ki-jelentették, hogy az egyiptomi csata pillanatnyi állásában a német és olasz csapatoknak az arcvonal egyes részein tervszerűen előkészített visszavonulása nem jelenti azt, hogy az angoloknak sikerült áttörni a tengely csapatok vonalát. Rommel pillanatnyi helyzete kedvezőbb, mint az előző csatákban. — Rommel hátában jobb terasz van s ellátási támaszpontjai közvetlenül háta mögött vannak.

Az olasz veszteségek is komolyak

Rómából jelentik: (Stefani.) Az olasz főhadiszállás 893. közleménye: Szerdán a kora reggeli óráktól kezdve a késő éjjelig elkeseredett véres csaták folytak El Alamein és Fucca közt elterülő sivatagi körzetben gyalogságból és harcikocsikból álló egységeink és az ellenség hasonló egységei közt. Rendkívül kemény ellenállás után este felé az olasz és német hadsereg csapatai új vonalakba vonultak vissza a nyugati irányba. Az ellenség súlyos veszteséget szenvedett. A mi veszteségeink is komolyak. A tengely repülői heves harcokat vívtak ellenséges gépekkel. A legutóbbi két nap alatt 26 ellenséges gépet lőtünk le. Harci gépeink alacsony magasságból bombákkal támadták az ellenséges páncélkocsikat. Tokrukban és Benghaziban az ellenséges légitámadás érzékeny veszteséget okozott a libiai lakosság körében. Az anyagi kár jelentékeny. (MTI.)

Minden használható hadianyagot sikerült hátravinni

Berlinből jelentik: (Interinf.) Rommel tábornagy merész támadási művelete megfosztotta a VIII. brit hadsereget az október 23-án megkezdett nagy támadásának gyümölcsétől. A november 4-re virradó éjjel egy igen vékony biztosító lánc mögött az egész el alameini arcvonalon észrevehető átesortosítást hajtott végre. Az angol főparancsnokság még akkor sem hitt felderítőinek jelentésében, amikor a teljes 48 óra után az utolsó hadmozdulatok szerdán reggel fényes nappal történtek. A német és olasz haderő a legteljesebb rendben elfoglalta új állásait. Csak amikor a biztosító lánc löszerhiány miatt megkezdte az állások feladását törtek előre a brit csapatok a kiürített állásrendszerbe, azokon a sivatagi sávokon, amelyeken az angolok 14 napos, 266 órás pergő tüzzel borítottak el, már nincsenek állások és ami az angoloknak saját páncélosaiknak roncsain kívül kezükbe került, az már csak ócska vas. Rommel tábornagnak sikerült új állásaiba átvinni minden hadianyagot, így nevezetesen nehéztüzérségének és légharító ütegeinek nagy részét. Teljes mértékben kivette részét a hadműveletekből a német és olasz légiere is. Bár az ellenséges légiere helyenként nyomasztó fölényben volt, éppoly lendületesen támadtak, mint az első napon. (MTI.)

Fantasztikus számokkal dolgozik az angol hírszolgálat

Rómából jelentik: (MTI) Mértékadó olasz körökben megállapítják, hogy az olasz hadijelentés teljesen hiteles és

tárgyilagosa adataival szemben a kairói angol főhadiszállás szerdai különjelentése sok túlzást tartalmaz. Az angolok által közölt számadatok 266 elpusztított harcikosiról, 600 elpusztított repülőgépről és 100.000 tonna hajótér elsüllyesztéséről légből kaptak és messze

esnek a valóságtól. A tengely csapatok ragyogóan harcoltak és harcolnak.

Thoma német tábornok fogságba esett

Berlinből jelentik: (NTI) Az egyiptomi arcvonal egyik keskeny szakaszán az angolok több mint 100 nehéz páncélost dobtak harcba. A támadás elhárítására Thoma német páncélos-tábornok indult harca páncélosaival. Az elkeseredett harcban a tábornok kocsija messze behatolt az ellenség vonalaiba és fogságba került. Német páncélosoknak nem sikerült őt kiszabadítani. (MTI.)

Megállt az angol támadás

Berlinből jelentik: (Interinf.) A nemzetközi tájékoztató iroda jelenti az északafrikai harcokról: A brit támadás 13-ik napján délután a harci-

hogy a brit hadvezetőség nincsen teljesen tisztában a mostani helyzettel. Habozó akciói ugyanis bizonytalanságot árulnak el, amit fokoz a német

Üzen a Hungáriának

Több oldalról úgy értesültem, hogy a most megnyitott Hungária cukrászda, étterem és kávéház üzemről azt hiszi Nagyvárad és Bihar megye igen tisztelt közönsége, hogy üzemem helyiségei luxus berendezéseivel termelvényeit luxus áron szolgáltatja fel. Ezzel szemben a valóság az, hogy a Hungária cukrászda, kávéház és étterem luxuriózusan van berendezve, azonban üzemem árai a legteljesebb mértékben szolid polgári arak. A Hungária semmivel sem drágább, mint a többi nagyváradai vendéglátó üzem.

Tisztelettel:

Petcásavits Arvéd
a Hungária tulajdonosa

cselekmények állása legjobban a Ska-gerraki tengeri csata felbomlásakor keletkezett helyzettel hasonlítható össze. Az ellenség frontális támadásában felismerte, hogy sokkal nagyobbak veszteségei, mint a védők és ezért csütörtökön viszonylagos csend uralkodott. A brit páncéloskötélek egy része. Montgomery gyaloghadosztályának nagy része csütörtökön is az előző napi állásokban maradt. Nem utolsósorban bizonyára azért történt ez, mert Rommel aknamozgásain még további veszteségeket szenvedtek. Nyilvánvalóan látszik,

kötélek erőyes ellenállása. A brit főhadiszállás nagy győzelmet jelent, amiből a 9000 fogolyról szóló közlés egyedül az, ami nagyjából valószínűen megfelel a valóságnak. Rommel további szándékai csak később kerülnek nyilvánosságra. Mindenesetre bizonyos, hogy utánpótlási vonalai rövidebbek lesznek, míg Montgomery utánpótlási vonalai hosszabbakká és nehezebbekké válnak. Az angoloknak azt az állítását, hogy Észak-Afrikában az angol légiere ura a légitérnek, irányadó német részről vágyálomnak és tisztára agitációnak mondják.

Mit jelentenek az angolok helyi sikerei

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A keleti harctér valamennyi mozgásban lévő szakaszán elért minden sikert elhomályosítja az

egyiptomi csata. A harcok hevesége az elmúlt napokban fokozódott. Az angolok újra és újra támadtak számbeli fölényben lévő csapataikkal és a német

és olasz csapatok hősie ellenállása dacára itt-ott területi nyereséget értek el, de a támadási hadművelet célját nem érték el. Az a tény, hogy a német és olasz csapatokat visszavontak a második állásokba, nem jelenti az angolok számára kedvező döntést. A német és olasz páncélos hadtest vezetősége nem tudja mindenütt megakadályozni az angol páncélkocsik helyi sikerét és természetesen számításba vette saját hadműveleti terveiben az ellenség pillanatnyi aktivitását és elhatározásaiban számol azzal.

5 pengő 60 fillérért — 10 hónapi börtör

Nagyvárad. Saját tud. Weizskorn József szabadkai születésű, 52 éves, többszörösen büntetett előéletű egyén Nagyváradon, a nagypiacon, ismeretlen egyérszékéből kiemelte annak pénztárcáját abban a hitben, hogy senki sem látja Szerencsétlenségére azonban a rendőr aki észrevétlenül a háta mögé került és minden mozdulatát figyelte, megfogta a karját abban a pillanatban, amikor a zsákmányt kiemelte. A pénztárcában mindössze 5 pengő 60 fillér volt. Weizskorn azonban mégis az ügyészség fogházába került, ahol elkeseredésében öngyilkosságot kezdett. Teljesen legyengült állapotban támogatják fel a tárgyalóterembe, ahol dr. Gavalér László büntető egyes bíró ítélkezett felette tekintettel többszörösen büntetett előéletére, 10 hónapi börtönrre ítélte. Az ítélet jogerős.

Tizennyolc tüzoltói állást töltenek be

Nagyvárad thj. város polgármestere 4196/1942. szám alatt pályázati hirdetményt adott közzé: Nagyvárad thj. városnál a m. kir. belügyminiszter 64.324/1942. IV. számú rendeletével engedélyezett és betöltésre kerülő 18 tüzoltói állásra pályázatot hirdetek.

A kinevezendő tüzoltó szolgálatának első évében állami rendszerű kisegítő szolgálattal és lakáspénzzel egybekötött, tüzoltóújonei minőségben alkalmaztatik és részére természetben egyenruha jár. Alkalmatlansága esetén minden jogigény nélkül bármikor elbocsátható. Egy évi szolgálat után az állami rendszerű II. o. altiszti illetményben részesül.

Az állásra csak 21-ik életévüket beöltött és 30 életévüket meg nem haladott, katonaviselt olyan egyének pályázhatnak, akik nem esnek az 1939. évi IV. t. c. 5 §-ának tiltó rendelkezése alá.

Egyenlő feltételek fennforgása esetén előnyben részesülnek a gépkocsivezető jogosítvánnyal, autószerelő, lakatos, asztalos, villanyszerelő, kőműves, vagy szobipari segédlevelek valamelyikével rendelkezők, továbbá a vitézek és végül azok, akik már megfelelő tüzoltói vagy védelmi kiképzésben részesültek.

Felhívom a pályázni óhajtókat, hogy haladéktalanul jelentkezzenek a tüzoltó-laktanyában. Rehák Tamás tüzoltó főparancsnoknál, ahol a pályázati kérvény benyújtására és a szükséges okmányok csatolásáért vonatkozó felvilágosítást kapnak és alkalmasságuk szempontjából előzetes vizsgálat alá kerülnek.

Nagyvárad, 1942. november 6.

Dr. Soós István s. k.
polgármester.

Kávéházakban és vendéglőkben kérjük: **MAGYAR LAPOR**! st.

Érdekes előadást tartott Ortutay Gyula dr. egyetemi tanár a Szabadegyetem harmadik előadásán

A parasztság égető kérdéseiről beszélt a kiváló fiatal tudós

(Nagyvárad. Fokozott érdeklődés s talán még az eddigiekénél is népe-sebb hallgatóság előtt került sor esztörtökön este a városháza dísztermében a Nagyváradon megrendezett szabadegyetem harmadik előadására. Az előadó ezalkalommal Ortutay Gyula egyetemi tanár volt, akit Vidor József, a városi Iskolánküivüli Népművelődési Bizottság titkára üdvözölt és mutatott be a közönségnek.

A kitünő előadó mindjárt első szavaival lekötötte a hallgatóság figyelmét s az érdeklődés színes, eleven, pompásan felépített és teljes tárgyilagosságot bizonyító előadása alatt percről-percre inkább fokozódott.

A parasztságot érintő kérdések — mondotta előadása bevezetőjében, — mint ismeretes két részre oszlanak. Ezek a társadalomrajz és paraszttudomány. Nálunk egyébként a parasztkérdés sajnos, minden más országtól eltérő módon jelentkezett: és pedig divat formájában. Ez a divat közvetlenül a háború utáni években Szabó Dező első nagyszerű és az ország figyelmét felébresztő regényei elterjedésekor keletkezett, majd egyre inkább fokozódott, midőn Bartók Béla és Kodály Magyar Népdal, illetőleg Erdélyi Népdalgyűjteményei közkészen forogtak. Tetőfokát a harmincas években a falukutatók munkájával érte el s heves harcot robbantott ki az „urbánus” és „népi” rok, valamint a két írói tábor hívei és ellenségei között.

A mindinkább erősödő háborús-közlésnek egy más fajta háború, a jelenlegi világháború kitörése vetett véget, mely ezeket a belső villongásokat hamar eseményeivel, saját bajaival és minden eddiginél súlyosabb problémáival lehetetlenné tette.

Kiegészítő módszer a falukutatók és urbánusok között

A legutóbbi események felvázolása után az előadó ismertette a parasztság sorsát érintő régebbi megmozdulásokat, így Tessedik Sámuel szarvasi lelkésznek a parasztságra vonatkozó munkáit, valamint utódainak tevékenységét s azt a hatást, melyet a herderi elmélet, a francia és német preromantika és a többi külföldi hatás nálunk kiváltottak. Ezek — mondotta — sajnos nagyjából csak elméleti hatásoknak bizonyultak s lényegesen változást a parasztság alig nyert, gyökeret pedig még csak nem is remélhetett. A kivándorlás, (melyet annak idején a felelős tényezők nem is igyekeztek megakadályozni!) az aratósztrájkok és a duntantuli egyke rendszer problémái újból a parasztság felé tereltek az érdeklődést, hol társadalompolitikai, hol néprajzi alapon. Ami a legutóbbi s egyelőre az ismeretlen, de még koránt sem befejezett küzdelmet a falukutatók és urbánusok összecsapását illeti — folytatta — magunk részéről leghelyesebb, ha a kettő közötti szinoptikus módszerrel próbáljuk a parasztság lelkiületét s kulturáját megközelíteni.

Műveltségét jellegzetes kétrétűsége képezi. Ez pedig a régi pogány hagyományokhoz való ragaszkodás és a

nyugati hatás hámulatos elkeveredése. Helytelen álláspont tehát, hogy saját, ősi és önálló kulturával nem rendelkezik s még helytelenebb felfogás talán a külföldi hatásokat (erre irodalmi vonatkozásban Hankiss János dr is utalt előadásában!) a néplelkét elnyomó és megbélyegző tehertételnek tekinteni. Ellenkezőleg: csodálnunk kell azt a szívósságot, mellyel parasztságunk ősi pogány hagyományait megőrizte s elismeréssel kell adóznunk azért, hogy Európa ajándékait saját művelődési elemeinek feláldozása nélkül magába tudta olvasztani.

Az előadó ezután vázolta a paraszti kultúra jellegzetes megnyilvánulásait, amilyen például az a mód, ahogy tárténeit, dalait és népmeséit százdokról-századokra — szájhagyomány formájában — töretlenül s mégis egyre átszínezve tovább adja, ezzel mintegy saját magát megőrizve s minduntalan újjá teremtve.

Közvetlen és pompás példákkal ilusztrálta az előadó ezután a néphibonák sokszor szinte szükségszerű voltát s reámutatott arra, hogy ezek általában nem sértik a parasztság meghatározó ösztöneit, vallásosságát és rendületlen intenzitét. A vallásosság — mondotta — egyébként is a pa-

rasztság lelke legmélyében gyökerezik s hiányos lenne a róluk festett kép, ha ezt a szint elfelejtjük.

Sajnos, — mondotta végül — ha a parasztság jelenlegi helyzetéről kellene itt beszámolnom, úgy meg kellene cáfolnom mindent, amit mondtam. A városi élettel való kapcsolatot, a ponyva elterjedését — ennek talán eikerül már véget vetni! — és sok egyéb azzal riaszt, hogy a parasztság hagyományait felejtí s kétséges még, hogy helyett mit vesz fel?

A tudomány kötelessége, hogy parasztságunk eddigi kulturáját lehetőleg sértetlenül és teljesen megőrizze — a többi politikusoké. És pedig az, hogy a parasztság életszínvonalát feljavítsa s a polgári kultúra részeseivé tegye, anélkül, hogy az eddigi műveltségét s saját magát elvesztesse. Hogy Petőfit, Aranyt s Adyt mint sikerül majd átadni s mikéért érhető el, hogy a parasztságunk saját végtelenül zárt, kicsiszolt és személytelen, tehát a kifejezés teljes értelmében vett klasszikus kulturáját megőrizze, ez nagy kérdés és bonyolult probléma. E problémát megoldani a jövő nagy feladata.

A nagyszerű előadást percekig tartó tapsal köszönte meg a közönség.

Horváth Imre.

Három halmon keresztt kideríti a magyar katona hősiességét ezen a helyen, ahol hősi halált halt vitéz Horthy István

Oroszország, 1942. okt. hó. Ujra meglátogattam azt a repülőteret, ahol hősi halált halt a hazáért vitéz nagybányai Horthy István repülőfőhadnagy, Magyarország kormányzóhelyettese.

Zöldelő erdőszegély mellett, sárguló tarlókon keresztül vitt útunk. Messzebb az erdőben, bent a fák között, magyar gépek pihennek. Reggel bevetésen voltak. Most délután három óra van. Szélid napfényű, őszi délután. Mélyeségen nyugalom esendje borul az egész határra. Kocsink bűgösa az egyetlen zaj.

Egy fiatal hadapródörmester a halauzunk.

Mély völgyben járunk. Körül krétakő dombok, azokon túl sűrű fenyők. Nagyon szép ez a nekünk igen szomorú emlékü tájék.

A völgy legmélyén a poros út mellett hatalmas hármashalom áll. A halomból óriási fenyőkereszt nyúlik az ég felé. Figyelmeztető emlék. A földből nőtt és az ég felé mutat. A csillagos orszó éjszakában a Hadak útjára mutat fel a kereszt. Mutatja az utat, amelyet megjár a hősi halált halt Kormányzóhelyettes és mutatja a földet, amelyen nekünk is harcolnunk kell otthonunkért.

Magas korlát védi az emlékkeresztet. A keresztet tábla:

„Ezen a helyen halt hősi halált a Hazáért vitéz nagybányai Horthy István repülőfőhadnagy, Magyarország főmél-

ságu Kormányzóhelyettese. 1942. augusztus 20-án 5 óra 7 perckor.”

Megilletődve állunk meg. Némán tisztelünk és néhány szál virágot helyezzünk el az emléken. Lélekben otthon járunk és minden magyar honvéd nevében szívünkkel koszorúzzuk meg koporsóját is.

Odább az alföldi repülők hős táborhelyén sok az ismerős. Büszkén mesélik, hogy most hajtották végre az ötszázadik repülést az ellenség felett. A félezredik repülést vitéz Földes százados és Verőcsey főhadnagy hajtotta végre. Külön tisztelegő üdvözlést küldtek ez alkalommal emléklap formájában magasabb parancsnokságunknak. Három felderítő magyar gép látható a képen, alatta egy orosz falu látképe és három lezuhant szovjet gép. Az üdvöplő írat szövege a következő:

„500. ellenség feletti repülését véggezte ma a közelfelderítő repülőszázad, közben 5034 drb. bombát és több, mint 800 jelentést dobott le, valamint 3 darab ellenséges gépet lőtt le.”

Es csak egy kisebb kötelek teljesítménye. Valamennyi együtt: a hősi harcok és sikerek szakadatlan sorozata.”

A magyar vadászok, bombázók és felderítők méltók a kenderesi sírboltban nyugvó bajtársukhoz.

Rozsnyay Simon, hadnagy.

Őrségváltás Szatmáron

Örömmel olvassuk a Szamos című, kereszténnyé vált szatmári napilap hasábjain, hogy nagy lendülettel folyik a magyar honfoglalás a boldogtalan emlékü liberális korszak megburcsáthatatlan bűneként oly kétségbeesetten elzsidósodott szamos-parti városban: Egy év alatt 74 zsidó keresztelő üzlethelyisége ment át keresztény magyar ember kezébe, s az állítás munkája még tovább fog folyni, mert, írja a lap, még mindig találunk zsidó cégtábla éktelenkedik a város főbb útvonalain, amelyek eltávolítása, a tökéletes őrségváltás keresztültétele már csak rövid idő kérdése.

Nagyon megnyugtató volna ez a híradás és szinte kísértésbe jövünk, hogy iránytűtűtő tűzszlopok állítsuk oda a nemes Szatmármegye elgöttösödött, de áldatlan helyzetéből menekülni igyekvő székhelyét, ha ugyanakkor nem lennének komoly értesüléseink arról, hogy Szatmáron van az összlakosság számához viszonyítva a legtöbb stróman az ország egész területén. Számos kis és nagy vállalatban zsidó kézzel kitömött szalmabákok ülnek s a látvány-őrségváltás rendszere sehol sem termelték ki a keresztény konjunktúra dologtalan hasznélvezőinek oly imponáló példányait, mint éppen Szatmáron. Nyílt titok ez nemcsak a helyi tényezőkhöz, hanem az ország vezető körei előtt is, úgyhogy, mint értesülünk, a 36-os bizottságban is szóváltették már a szatmári „őrségváltás” kérdését s ottani egészen kirívó esetek felsorolozatásával követelték erélyes intézkedéseket a kormánytól.

Távol áll tőlünk a káröröm, de mégsem hallgathatjuk el az elégtételi érzésűt, hogy e tekintetben mégsem Nagyvárad viszi el a palmát az ország összes városai előtt. De bevalljuk, azon sem csodálkozunk, ha egy szép napon a szatmári Szamos pontos adatok közlésével olvasná ránk, hogy „bagoly mandja a verébnék, hogy nagyfejjü.” (*)

Nr. 49—942.

trib. dísec.

Idézés

A Sacra Rota Romana 3188. sz. végzésében felhívja Baranyikova Borbálát, hogy házassági ügyének tárgyalására 1942. dec. 15-én Rómában személyesen vagy törvényes meghatalmazottja útján jelenjen meg. Ezt azzal tesszük közhírré, hogy amennyiben Baranyikova Borbála sem személyesen, sem meghatalmazott útján megjelenni nem tudna, írásban is nyilatkozhatik, hogy házasságának érvényessége vagy érvénytelensége mellett foglal-e állást, vagy az ügyet a bíróság ítéletére bízza. Írásbeli nyilatkozatát a gyulafehérvári egyházmegyei bíróság kolozsvári osztályánál (Kolozsvár, Majális-utca 9.) is beadhatja.

Kolozsvár, 1942. nov. 3.

Dr. Tölgyes Lajos. — Dr. Péter Antal jegyző. — viceofficialis.

P. H.

Nagyvárad térképe

fekete nyomással P 1-50

kapható a

AGYAR LAPOK kiadóhivatalában

Nagy Vilmos honvédelmi miniszter:

Gyakorlati szociális munka a feudális jótékonykodás kézcsókja nélkül, a közgondolkodás átalakítása: ez az út a győzelem felé

A harctérről hazaérkező miniszter komoly figyelmeztetéssel fordult a szájhősök, az igényes elégedetlenkedők felé

Nagy Vilmos honvédelmi miniszter legutóbb meglátogatta a fronton küzdő honvédeket. Hazatérése után írta meg az alábbi cikket, amely már több napilapban megjelent. Megállapításai, intészei olyan találóak és bölcsök, hogy szükségesnek tartottuk olvasóink elé tárni. (Szerk.)

Mikor a frontról Ukrajnába repít vissza a vonat bennünket, fáradtan dörzsöljük szemünket, szinte hihetetlen előttünk, hogy még mindig Oroszországban vagyunk. A harctéren szünet nélkül dörögnek az ágyúk, kepelnek a gépjegyek, recsennek az aknák, de ima ez a táj már a győzelmet, az új világródit hirdeti. Ime Ukrajna a titokzatos mesebeli Eldorádó, ahol a föld és nép elhasználatlan energiái a német szervezőmunka alatt csodákat művelnek majd. Az őszi vetés már is kövéren zöld. Új élet munkaritmusától hangos az egész táj. A mezőkön emberek nyüzsgenek. Drága az idő, henyélnie senkinek sem lehet, férfi és asszony, öreg és gyermek, kint szorgoskodik a mezőkön, ahol már azt a földet szántja az ukrán paraszt, amely nemsokára az övé lesz, ha a hasznóbérlet alatt behizonyítja ráteremtését, hogy a földet megérdemli.

Mintha évszázados domból ébredt volna fel ez a nép. A nyers elhasználatlan energiák földje ez. Ahol tavasszal még vad csaták dúltak, a multra már csak a szántóföldön keresztül terpeszkedő kilőtt szovjetorosz őriátlak emlékeztet. Mintha csak hirtelen a két világ közötti szakadékot. Az egyiknek csak azért kellett a föld, az orosz és ukrán nép utolsó falat kenyere is, hogy kiépítse a világot egykor elárasztó fegyveres gépezetét. De a zöldülő őszi vetés már a békés munka himnuszát zengi. Boldog, bizakodó emberek. Új ifjúság, amely katonai szervezetben készül föl arra, hogy vállalja a közös európai földadatokat és ott ontsa vérért, ahol Európa színevírága most váltja meg a fehér civilizáció jövődjét.

Kevesebb görögtűzet, kevesebb ünneplést!

Mire az eszeréves határt elérjük, a kétely és aggodalom szétoszlik. A győzelem nem kétséges. De annál sürgetőbbben érezzük, milyen sokat kell dolgozunk idebenn, hogy az ország erőfeszítései arányban álljanak azzal a hősi áldozattal, melyet honvédeink hoznak meg napról-napra a nemzet jövőjéért. Ott mindenki megteszi kötelességét, de itt még többet kell dolgozunk, hogy ez a kötelességteljesítés könnyebb legyen. Kevesebb görögtűzet, kevesebb ünneplést! Ne legyen bennünk mindig a szó maga a tett. Világnézeti elapródottságunk, amelynek jellemző velejárója, hogy egy bizonyos jelenséget a legkülönbözőbb megítélésben részesítünk és megvagyunk győződve róla, hogy a mi álláspontunk az egyedüli idvezítő, az a tény, hogy a magyar világnézet még nem jelentkezett olyan társadalomátalkító formában, mint a német, vagy az olasz, sok-sok fölösleges nehézséget okoz.

A kocha el van vetve. Fiaink százai harcognak az új Európáért. Olyan

nemzeti munkára van szükség, amely arányban áll ezekkel az áldozatokkal, de gondos előrelátásban nem felejtkeznek meg arról sem, súlyunkat szuronyaink száma és a mögöttük felsorakozó mezőgazdasági és ipari termelőmunka határozza meg, nem pedig szentimentális frázisok.

A politika mozgatója mindenkor az érdek. Ebben a háborúban is minden nemzet — és ebből a szempontból mel-

lések a jelszavak — a saját érdekeiért harcol. Minden népnek megvan a maga konkrét háborús célja, amelyről egy pillanatra sem feledkeznek meg és mert tudja, hogy a történelmi pillanat most érkezett el megvalósításukra, nem riad vissza az áldozatoktól. A gyakorlat nyelvén ez annyit jelent: minden magyarnak vakon kell hinnie abban, hogy a háború után neki és utódainak jobb sorsa lesz.

Háttérbe kell szorulnia a mult életstílusának!

A nemzetet tettekkel fanatizálni: nem legvárható feladat. Csak éppen háttérbe kell szorulnia a mult életstílusának, amely a szavakban élte ki magát. Csak akkor lehet a kételkedés és a szabotázs ördögét eredményesen megsemmisíteni, ha a lelket immunissá tesszük a destruktív mikrobáival szemben. Semmi másra nincs szükség, mint olyan közszellem kialakítására, amelyben ezek a mikrobák nem élhetnek és nem fejlődhetnek tovább. Merjünk mélyebben beletekinteni ellenségeinkbe. Analizáljuk őket, sőt ha kell, a győzelem érdekében tanuljunk tőlük. A háborúban nem a matematikai értelemben vett fölény minden, hanem az adott helyzetekhez való hajlékony alkalmazkodás. Az ellentét harcmodorának gondos eltanulása és az ellenség saját fegyvereivel való megsemmisítése.

Hányszor szegeztek nekem itthon a kérdést:

— Mondd, mi az oka, hogy a bolsevikiek még mindig nem tették le a fegyvert? Mi az oka hogy az orosz katonák a legreménytelenebb helyzetben is makacsul védelmezi állásait és hajlandó meghalni azért az eszméért és rendszerért, amely semmit sem adott neki, sőt a mi fogalmaink szerint lealacsonyította az embert?

Mi magyarok, akik nem ismertük föl a nevelés alapvető jelentőségét és közjogi gondolkodásunkban elhanyagoltuk mindazt, ami az iskolával és neve-

léssel összefügg, ebben problémát látnak. Keressük az okát, miért nem tört még ki a forradalom Oroszországban, hogyan lehet, hogy Sztalin rendszer még mindig egzisztál?

A kérdés erre végtelenül egyszerű. Oroszország negyedszázadon keresztül még hermetikusabban el volt zárva a világtól, mint annakelőtte. Az orosz nép azelőtt is hitt küldetésében és nagyra-íratottságában. Ezt az alapvető lelki diszpozíciót kihasználva, könnyű volt a bolsevista rendszernek azt az új ifjúságot fölnevelnie, amely meg volt róla győződve, hogy ő paradicsomban él és hozzáképest a kapitalista országok proletárjának élete alábbvaló a fáraók korának rabszolgájánál. Európáról az orosz ifjúság pontosan annyit és úgy tudott, amennyit az egyébként zsidóvetés alatt nagyvonalúan dolgozó bolsevista kultúrpolitika szükségesnek látott. Ahogy a Szovjet-Unió 25 éves termelőmunkájá és iparosítása nem volt más, mint készülődés erre a háborúra, ugyanúgy a szovjet kultúrpolitika legfőbb feladatának érezte a Szovjet-Unió ifjúságát lelkiileg fölkelésíteni erre a háborúra. Hogy aztán a félrevezetésnek és ferdítésnek oly fontos szerep juthatott mind-ebben, annak már végzeteserű okai vannak abban a másirányú fejlődésben, amelyen Oroszország szellemi élete a társadalmi és gazdasági viszonyok folytán Európától eltérően alakult.

Egy pár ezer könyvben ott él a magyar világnézet

Ime a propaganda, amely saját alkotásával is igyekezett hatást kelteni, a technokrácia kifejlésztésével mozgósítani tudott milliós tömegeket a luciferi élet-szemlélet jegyében. Csak szívósan és kitartóan ezt kellett elvégezniük. Így vált Oroszország a zsidóságviláguralmi törekvéseinek alappillérvé és legfőbb kiszolgálójává. Volt a világnak egy beláthatatlan hatalmas területe, ahol a zsidóság a saját kénye és kedve szerint rendezhette be életét és szoríthatta modern rabszolgaságba a passzív beállítottságú orosz népet. Itt mutatkozott meg a propaganda mindenható ereje. És itt mutatkoznak meg a mi belső életünk nagy hiányosságai.

Túloznánk, ha azt mondanék, hogy nincs magyar világnézet. Van. Egy pár ezer könyvben ott él, de ha azt kellene megmondanunk, melyik az a párezer könyv, alig akadna tíz ember, aki tízet ellenvetés nélkül elfogadna belőlük. A

baj itt van és ezért nem is olyan egyszerű.

A nemzeti szocialistának ott van a Mein Kampf és Rösenberg könyvei. Az orosz ifjúságnak Marx, Engels, Lenin és Sztalin munkáiból kellett vizsgáznia. Ha semmi másból nem értettek, de ezekben kiismerték magukat, bárki jogot szerzett arra, hogy vezetőpozícióba kerüljön. Az így teremtődött viszonyok európai ember számára elviselhetetlenek voltak, de maradéktalanul szolgálták a Kraml urának és a zsidóságnak a végcélját: az orosz tömegek mozgósítását a világ legigázására.

A titok tehát nem megfejthetetlen. És amennyire bizonyos, hogy a luciferi szellem minden szívóssága mellett is megdől, annyira valószínű, hogy a belső nemzeti öntudatosodás, a gyakorlati szocializmussal alátámasztott nemzeti propaganda terén igen súlyos kötelezettségeink vannak saját ösvények illetőleg.

Miért van az, hogy nálunk mindenek szívesebben kutat a rossz hírek után. A jó hírek alig van hítele. Miért hajlamos nálunk a közvélemény még mindig a hisztérikus rémüldözésre, vagy arra a fölületes látásmódra, amely olyan magatartásra kényszeríti, ami nem áll összhangban a mai idők komolyságával és a magyarság élet-halál harcával? Ez volt az a kérdés, amely a legjobban fölütött a Don mellől visszatérőknek. Az egyik elkövetkező rémségeket próbál kiszámolni, a másik pedig mintha misem történne, nyugodtan éli eddigi életét és lázong, elégedetlenkedik, ha ennek az életformának az utóbbi időben egyre több az akadály.

Senkinek sem szabad elfeledni, hogy az itthoni élet nagyon könnyű ahhoz képest, amit legjobb fiainknak kell kiállniuk az orosz pokolban. Nincs az a fáradtság, az a túlhajtott munka, amely összehasonlítható volna azzal a fúradtsággal, amelyet a sokszor térdig vízben álló puskás csapatnak az orosz ölmotósában, a velőig hatoló metsző domb szőlben, napokon át álmatlanul ki kell állnia harcolva az ellenség megmozgató támadásai ellen. A kintiek áldozatát nem ér és nem érhet fel semmi belső áldozat, éppen azért éreznie kell mindenkinek a felelősséget, sőt a büntület egy jól terített fehér asztal és egy nyugodtan eltöltött éjszaka után, mert mindezt azoknak köszönhetjük akik ott kint helyállnak. Ez nem operettháború, hanem véres valóság, amelyben a romlottak elbuknak, az erdők és igazak győznek, de csak akkor, ha a háttérben méltó kint harcoló hadsereghez, ha mindenki minden erejét és képességét ennek a harcnak a szolgálatába állítja.

A közgondolkodás átalakítása, a szavakbanélés helyett a nemzeti öntudatnak gyakorlati szociális munkával való megerősítése, amelyből hiányzik a feudális jótékonykodás kézcsókja, ez az út a győzelem felé.

Turistaszállót épít Nagyvárad

Nagyvárad. Saját tud. A polgármester több ízben fordult már kérelemmel az ipar és kereskedelmi miniszteriumhoz, hogy Nagyváradon s állíttasson fel turista és diákszállót, ami más nagyobb vidéki központokban, mint Szegedem, Debrecenben, Kolozsváron már megvalósítást nyert. Most érkezett meg a miniszter letára, amely szerint még ebben az évben Nagyváradon is megvalósul a terv. 110—150 ágyas turista és diákszállót rendeznek be, illetve építenek fel, amelyben a Nagyváradra csoportosan érkező kirándulókat helyezik majd el. Az új szállót, amelynek jelentőségére nem szükséges külön rámutatni, az idegenforgalmi hivatal főnöke fogja igazgatni. A miniszteri letarat közli még, hogy a miniszterium rövidesen kiküldi szakelőadókat az új szálló helyének kijelölése céljából.

Pártoljuk a keresztény kereskedelmet

November 20-án kezdődik az 1922-es korosztály fősorozása

November 17-től 19-ig lesz az 1894–1921 évbeliek utósorozása

Nagyvárad thj. város polgármestere 275—1942. k. szám alatt a következő hirdetményt adta ki az 1922. évi születésű állításkötelesek fősorozásáról és az 1894—1921. évi születésűek utósorozásáról.

A m. kir. honvédelmi miniszter úr 40.700/eln. 10.—1942. számú körrendelete alapján sorozásra előállítani rendelem:

Első korosztályként az 1922. évi születésű állításköteleseket; valamint mindazon 1894—1921. évi születésű állításköteleseket, akik a volt közös hadseregben, vagy a m. kir. honvédségben, vagy a román hadseregben katonai szolgálatot egyáltalán nem teljesítettek, vagy ha teljesítettek is, az két hónapnál rövidebb tartamu volt, valamint mindazon egyéneket, akik sorozáson egyáltalán még nem voltak.

A sorozás a m. kir. 25. honvéd kiegészítő parancsnokság épületében, Horthy Miklós-út 26. szám, (Markovits laktanya) alatt lesz megtartva, kezdete minden reggel pontosan 8 óra.

Felhívom a fent felsorolt 1894—1922. évi születésű állításkötelesek figyelmét arra, hogy a sorozásra az alatt felsorolt időben pontosan, tisztán és józanállapotban jelenjenek meg:

1942. november 17-én az 1894—1906. évi születésű állításkötelesek.

1942. november 18-án az 1907—1914. évi születésű állításkötelesek.

1942. november 19-én az 1915—1921. évi születésű állításkötelesek.

1942. november 20-án az 1922. évi szül. állításkötelesek A—D betűig.

1942. november 21-én az 1922. évi szül. állításkötelesek E—J betűig.

1942. november 23-án az 1922. évi szül. állításkötelesek K—M betűig.

1942. november 24-én az 1922. évi szül. állításkötelesek N—R betűig.

1942. november 25-én az 1922. évi szül. állításkötelesek S—Sz betűig.

1942. november 26-án az 1922. évi szül. állításkötelesek T betűtől végig.

Az elcsatolt területekről származó egyének (menekültek, katonaszökevények stb.) ha magyar állampolgárságukat, visszahonosításukat igazolni nem tudják, sorozáson nem állhatnak elő.

Önként jelentkezők sorozásra nem állhatnak elő, azok sorozásáról később történik intézkedés.

Felhívom mindazon 1916—1922. évi születésű állításkötelesek figyelmét arra, hogy amennyiben családfenntartói, öröklött mezőgazdasági, több katonatartó család kedvezményben, va-

lamint mindazokat, akik tart. tiszti kiképzésre, papi, papjelölti, vagy tanulmányi halasztás kedvezményében akarnak részesülni és kérvényeiket a város katonai ügyosztályánál (Teleki-utca 3. szám, fsz. 1. sz. szoba) még eddig nem adták be, úgy azokat a so-

rozás napjáig adják be. Ha ezen kérvényeket elfogadható indokoknál fogva a fenti ügyosztálynál beadni nem tudják, úgy a kérvényeiket kellően felszerelve a sorozásra hozzák magukkal. Ugyancsak hozza magával minden állításköteles a személyazonosságát igazoló iratait.

A sorozáson való meg nem jelenés az 1939. II. tc. értelmében büntetés alá esik és elővezetése lesz elrendelve.

Nagyvárad, 1942. október 31.

Dr. Borbély s. k.
polgármester h.

Milyen lisztet kell kiszolgálni a november 15-iki lisztszelvényre

Dr. Soós István polgármester tudomására hozza a város közönségének és a lisztárússal megbízott kereskedőknek, hogy november hó 1—15. napjaira érvényes lisztjegy-szelvényekre 20 dkg. finomlisztet és 20 dkg. kenyérlisztet kell kiszolgáltatni.

Ezton is figyelemztem a lisztkereskedőket, hogy a jegyszelvények beváltása csupán vonaltól-vonalig történhetik.

Ezen rendelkezés figyelmen kívül hagyása a lisztellátásból való kizárást vonja maga után.

Mozgalom indult meg a társadalmi egyesületek országos együttműködése érdekében

Nagyváradon lesz az első alakuló gyűlés, amelyen dr. Antal István miniszter és dr. Donáth György miniszteri kiküldött is megjelenik

(Nagyvárad.) Csütörtökön délután fél öt órakor értekezletet tartottak a városháza dísztermében a nagyváradai társadalmi egyesületek vezetői dr. Hlatky Endre főispán elnöke mellett. Az értekezlet célja az volt, hogy a társadalmi egyesületek együttműködése érdekében folytassanak megbeszéléseket, miután ebben az irányban országos mozgalom indult meg.

Mintegy 40 egyesület vezetője jelent meg az értekezleten, amelyen az elnöklő főispán bejelentette, hogy Nagyváradon lesz az ország első ilyenirányu értekezlete november

12-én, amelyen dr. Antal István miniszter és dr. Donáth György miniszteri kiküldött személyesen fog részt venni.

Az egyesületek együttműködési tervet nem érintik az összes egyesületeket, mint például a Vitézi Szék, Tűzharcosok, stb., hanem kizárólag a társadalmi jellegű egyesületeket. A november 12-i értekezlet előtt, amely egyben alakuló gyűlés lesz, 10 tagu bizottság előzetes megállapodás után fogja az együttműködés részleteit megtárgyalni és a bizottságban három egyház vezetői is részt fognak venni.

Kiknek fellebbezését tárgyalja kedden az I. sz. adófelszólamlási bizottság?

Ismét megkezdí tárgyalásait és a bizottság elnöke ez uton is értesíti a bizottság tagjait, hogy a meghatározott időben délután fél 3 órakor a városháza I. emelet 15. sz. szobában pontosan megjelenni sziveskedjenek.

A bizottság 1942. november 10-én az alábbi adófellebbezéseket tárgyalja:

Özv. Freiman Lőrincné magánzó gróf Csáky-u. 60. Klein Mór szőlőbirtó-Mussolini tér 12. Grád Tivadár háztulajdonos Blaha Lujza u. 13. Róna Armin háztulajdonos Rulikovszky-u. 20. Salamon Sámuel háztulajdonos Pece u. 30. Özv. Szirmai Lajosné háztulajdonos Mezey Mihály u. 7. László Márton szőlőbirtokos Mussolini tér 5. Özv. Boros Jánosné háztulajdonos Damjanich u. 9. Özv. Weintraub Mórné ház hasz. élv. Damjanich u. 1. Özv. Klein Ignácné háztulajdonos Teleki Pál utca 60.

Özv. dr. Hollós Vilmosné szőlőtulajdonos Alsókörösoldal 6. Ifj. Schenker Endre szőlőtulajdonos Alsókörösoldal 76. Dr. Pop Miklós háztulajdonos Szechenyi-tér 8. Roxin Lászlóné háztulajdonos Mikes K. u. 1. Özv. Bognár Sándorné háztulajdonos Nagy Sándor u. 5. Berkovits Bernát ház- és szőlőtulajdonos Lakatos u. 7. Özv. Herczeg Lajosné házhaszonélvező Sztaroveszky u. 10. Paksy Viola háztulajdonos Kálvária u. 21. Özv. Biró Ferencné háztulajdonos Bethlen Gábor u. 20. Özv. Major Ferencné ház- és földtulajdonos Luther Márton u. 15. Özv. Meisner Márkusné háztulajdonos Szacsavay u. 62. Erdélyi Kornélia háztulajdonos Pável u. 20. Herskovits Sámuel háztulajdonos ügynök Pável u. 17. Özv. dr. Feldmann Gyuláné háztulajdonos Dudek utca 4. Vidikán János háztulajdonos gróf Tele-

ki u. 39. Faragó Aladár sorsjegyáru Szacsavay u. 41. Silberstein Armin tektulajdonos Hlatky Endre u. 14. Özv. Szép Józsefné háztulajdonos Pece u. 39. Pártos Jenő magántisztviselő Rulikovszky u. 22. Major János Hangya tisztv. Szeptember 6. u. 1. Rác Sándor bank-tisztviselő Mezey Mihály u. 2. Schwartz Adolf magántisztviselő Damjanich u. 4. Ifj. Krausz Sámuel magántisztviselő Mussolini tér 4. Katz Helén rövidárúkereskedő Szacsavay u. 12. Gelberg Dezső magántisztviselő Mussolini tér 11. Podaretz Mária magántisztviselő Arany János u. 6. Andrska László magántisztviselő Teleki Pál u. 17. Vitez Jancsó Béla rövidárúkereskedő Teleki Pál u. 12. Hitter Antal háztulajdonos Mussolini tér 14.

1942. november 11-én délután fél 3 órakor.

Szücs István dohányáros Magyar u. 33. Özv. Fofiu Aurélné dohányáros Baross u. 3. Spitzer Blanka varrónő Kosuth Lajos u. 7. Mózes D. Dezsőné varrónő Beöthy Ödön u. 56. Mózes Dezső hitoktató Beöthy Ödön u. 56. Beer Jakab Jenő óras és ékszerész Hlatky E. u. 21. Dauer Izidor óras és ékszerész Szacsavay u. 64. Goldberger László óras és ékszerész Beöthy Ödön u. 4. Szuper Lajos asztalos Csengeri u. 8-b. Fehér Zoltán bádogos Sztaroveszky u. 14. Orbán Gyula kőművesegéd Huszár u. 5. Guttmann Tibor szücs Luther Márton u. 2. Markovits Mihály kézműiparos Szabadság u. 8. Nógrády József férfinaszabó Széchenyi tér 1. Löw Regina nőszabó Rimanóczy u. 4. Gartner Bernát parókakészítő gróf Csáky István u. 10. Schlovák Paula és Krausz Klára kalapszalonn Ezredévi Emléktér 36. Rimanóczy u. 3. Fried Sándor fényképész Damjanich u. 1. Károly Miksa fényképnyújtó Péter u. 10. Popovits József kertész Izabella u. 2. Kajári Dezső vilanyszerelő Gyóni Géza u. 14. Özv. Róthbari Endréné szállító Hlatky u. 19. Mérő Dezső v. moziherlő Varady u. 25. Spreng Ferenc cipőkereskedő Kálvin tér 13. Friedmann Arminné kézimunkareszedő Kapucinus u. 11. Rettenbacher Nándor üvegező gróf Csáky u. 32. Róssinger Sándor sorsjegyáru Beöthy u. 25. Hersch Lázár tejákereskedő Szacsavay u. 40. Nagy Lajos gyantakészítő gróf Telki u. 17. Giczán Julia kifőző Sztaroveszky u. 16. Einhorn M. Jakabné cipőáros Várady Zsigmond u. 4. Friedmann Mózes piaciárus Beöthy Ödön u. 52. Goldl Saul baromfikereskedő Mussolini tér 11. Krámer Jenő piaciárus Mezey Mihály u. 3. Mester Eszter tejtermékáros Városliget u. 13. Özv. Kovács Ignácné piaciárus Beöthy u. 17. Hirsch Márton piaciárus Kaszárnya u. 9. Steinberger Béla piaciárus Liget u. 17. Fein Ferenc tűzfakereskedő Mezey Mihály u. 20.

Megnyilt az ország első Segédotthona

Budapest I. ker., Várfoke-u. 12. sz. alatt, a Széll Kálmán-téri autóbusz és villamos pályaudvar mellett.

Tágas, parkettás, központi-fűtéses szobák, firdőszobák, melegvizszolgáltatás nyújtanak családias otthon az iparban és kereskedelemben dolgozó segédek részére.

Lakásdíja: heti 9 pengő vagy havi 25 pengő. — Étkezési díja: heti 9 pengő, vagy havi 35 pengő (reggeli, vacsora, vasár- és ünnepnap ebéd).

Bővebb felvilágosítást nyújt választéggal ellátott P. Farkas László C. op. igazgató.

Keresztény magyar
keresztény
magyarnál vásárol!

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30, félévre 15, egy óra 2.50 pengő.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

Kedves családi ünnep

volt tegnap Stachó Szever ny. törvényszéki tanácselnökénél: tegnap volt ugyanis 49-ik évfordulója annak, hogy Stachó Szever házasságot kötött Wuttka Pálmával. A házasságból 13 gyermek született, akik közül hét fiú és négy leány maradt életben. A hét fiú közül is hat jelenleg katonai szolgálatot teljesít, úgy hogy közelből és távolból összesen tizenegy gyermek, öt meny, két nő és tíz unoka ölelte körül meleg szeretetével az ünneplő házaspárt. De rajtuk kívül is a rokonok, jóbarátok és ismerősök egész légiója ünnepelt együtt lélekben Stachó Szeverrel és hitvesével, akiknek mi is, a magunk részéről, őszinte jókívánságainkat fejezzük ki a közel félévszázados házassági évforduló alkalmából.

Atadták a miniszterelnöknek képviselői megbízólevelét. A MTI jelenti: A miniszterelnöknek csütörtökön délelőtt adta át az egri választókerület küldöttje a megbízólevelét. A miniszterelnök meleg szavakkal mondott köszönetet választóinak és hangoztatta, mindig az szerette, ha olyan munkakört kaphat, ahol tevékenységével használhat az országnak. Együtt akar érezni az egriekkel minden bajban és jóban az országnak mielőbbi jó napjaiban.

A Magyar Dalkör november 9-én, hétfőn este 8 órakor fontos megbeszélést tart. Pontos megjelenést kér az elnökség.

Nyolcórás üléseken tárgyalja a képviselőház a költségvetést. A képviselőház jövő keddi ülésére tűzték ki a költségvetés plenáris tárgyalásának a megkezdését. A költségvetést a házszabályok értelmében 8 órás üléseken tárgyalják. Kedden előnének a belügyi tárgyalásának tárgyalására került sor.

Görögkeleti istentisztelet. A nagyváradi magyar görögkeleti egyház érseki híveit, hogy vasárnap folyó hó 8-án délelőtt 10 órakor a Kózkórház udvarán levő templomában magyarnyelvű istentiszteletet tart, melynek meghallgatására híveit szeretettel meghívja. Istentisztelet előtt a szentgyónás is elvégezhető.

JÓTEKONYCÉLU ELŐADÁST TARTANAK A SZENT VINCE SZERETETEGYLET IFJUSÁGI SZAKOSZTÁLYÁNAK TAGJAI. Nagyvárad. Saját tud. A Szent Vince Szeretetegylet ifjúsági szakosztálya november 8-án, vasárnap délután fél 5 órai kezdettel jótékonycélu előadást rendez a szegények karácsonyi felségélyezésére. Az előadás bemutatóra kerül a „Gazdag szegénység” című négy felvonásos színmű. Az előadás iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

A postai tanfolyam megnyitására szóló cikkünkbe elírás csuszott be. Az ünnepélyen megnyitás 10-én, kedden délelőtt lesz, nem vasárnap, mint tévesen közöltük.

Tagavató diszközgyűlése a Baross Szövetségnek folyó hó 8-án, vasárnap fél 12 órakor lesz megtartva a Református Kulturházban. Ismételve felhívjuk tagjaink figyelmét, hogy csak a meghívottak vehetnek részt a terem befogadó nagysága miatt és a meghívót fel kell mutatni. Ha tévedésből valamely tagunk nem kapta meg, szombaton este 7 óráig kérje személyesen a szövetségünk irodájában a tagdíjkönyvecské felmutatása mellett. Elnökség.

MEGÁLLAPÍTOTTÁK AZ IZZÓLÁMPÁK ÁRÁT. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A közellátási miniszter megállapította az izzólámpák egységes fogyasztói árát, valamint a savanyított konzervárak legmagasabb nagybani, illetve fogyasztói árát.

Jutalmazták az őszi mélyszántást végző gazdákat. A MTI jelenti: Azok a gazdák, akik az őszi szántást legalább 15 centi mélyen december 31-ig elvégzik és legalább annyi őszt vetnek, mint tavaly, minden hold után 10 pengő jutalomban részesülnek. Az erre vonatkozó és a községházán kapott bejelentő lapokat legkésőbb január 15-ig kell beadni a községházra.

MEGNYILT AZ ORSZÁG ELSŐ SEGÉDÖTTHONA Budapest I. ker., Várfokegyháza 12. szám alatt. A Széll Kálmán-téri autobus és villamos pályaudvar mellett. Tágas, parkettás központi-fűtéses szobák, fürdőszobák, melegvízellátás nyújtanak családias otthont az iparban és kereskedelemben dolgozó leventeköteles katonák részére. Láskdíja: heti 7 pengő, vagy havi 25 pengő. Étkezési díja: heti 9 pengő, vagy havi 35 pengő (reggeli, vacsora, vasár- és ünnepnap ebéd). Bővebb felvilágosítást nyújt válasz helyre Egerben P. Farkas László C. op. igazgató.

Esküvő. Takács Szajkó Margit és Mikussay József gimnáziumi tanár csütörtökön délután a Szent László plébániatemplomban házasságot kötöttek.

A kultuszminiszter is résztvesz a váci püspök felszentelésén. Az Esti Újság írja: Szinyei-Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter Péteri József, az új váci megyéspüspök felszentelésére Egerbe utazik.

Értekezlet volt a megyeházán a körorvosi lakások ügyében

Megigérték a belügyminisztérium támogatását

Nagyvárad. Saját tud. Dr. Kenyeres György miniszteri osztálytanácsos csütörtök este értekezletet tartott a vármegyházán, amelyen a megye részéről dr. vitéz Nadányi János alispán, Mezős János főmérnök, az államépítészeti hivatal helyettes vezetője, a tisztifőorvos és dr. Bódis közegészségügyi előadó vettek részt. Az értekezleten a megyében felépítendő községi és körorvosi lakások kérdéséről beszéltek meg, amit főként az a körülmény tesz szükségessé, hogy a felszabadult területeken nincsenek megfelelő orvosi lakások és emiatt a falvak közegészségügyi ellátása nehézségekbe ütközik. Az alispán rámutatott arra, hogy a vármegye a saját erejéből nem tudja felépíteni ezeket az orvosi lakásokat, mire Kenyeres miniszteri osztálytanácsos a belügyminisztérium messzenemő anyagi támogatását ígérte meg, annál is inkább, mert a minisztérium az orvosi lakások viszonylatban is szorgalmazza. Ennek megfellelően még az idén megkezdik a nagylétei, derecskei és biharpüspöki orvosi lakások felépítését s a jövő évben még tíz más orvosi lakás felépítésére kerül sor, a minisztérium támogatásával, a megye különböző községeiben.

Pártolja a kezesztény ipart!

KORONA Filmszínházban Pénteken utoljára
Café Moszkva
 Szombattól **Leányvásár**

Szombaton tárgyalják a tisztviselőkháborús munkaalánnyát. A MTI jelenti: A 42 tagú bizottság november 7-én tárgyalja a kormányznak a külön munkaalánnyrendszer és a családi pótlék megállapítása tárgyában kiadandó rendeletét.

CRÉDO HIREK. Vasárnap, folyó hó 8-án tartja közös szent áldozását a nagyváradi férfi Credo a 10 óras szentmise keretében, utána havi megbeszélést a róm. kat. fiúiskolában. Tekintettel a tárgy fontosságára, kérjük tagjaink minél nagyobb számban való megjelenését. Elnökség.

Alkalmazottak be nem jelentése miatt marasztalták el Feldstrich Mártont. Nagyvárad. Saját tud. Egyik legutóbbi számunkban a városi rendőri büntető bíróság által elítélt kontárok között szerepelt Feldstrich Márton könyvkötő iparos is. Amint utólag megállapították, az ítéletet az ipartestület téves adatai alapján hozták meg a közölt formában. A városi rendőri büntető bíróság visszatért a meghozott ítéletre és hatálytalanította azzal a megjegyzéssel, hogy a büntető parancsban alkalmazottak be nem jelentését, illetve szerződés nélkül való alkalmazását kellett volna tényként feltüntetni.

Novemberre 3 liter petrolumot adnak ki. Nagyvárad thj. város polgármestere 9070-1942. k. é. szám alatt a következő hirdetményt adta ki: Ertesítem a város közönségét és a petrolum árusítással foglalkozó kereskedőket, hogy a petrolumjegy november havi szelvényére 3 liter petrolum szolgáltatandó ki. Nagyvárad, 1942. nov. 4-én, Dr. Soós s. k., polgármester.

Halálos ítélet elsötétítés alatt végrehajtott lopásért. Szegdről jelenti: MTI A szegedi törvényszék rögzítőlé tanácsa Szabó János napszámot elsötétítés alatt elkövetett lopásért halálra ítélte.

Őszinte mozikkritika

Házasság

— Bemutató az Apolló Mozgóban —

Vaszary János Házasság című filmjét mutatta be az Apolló-mozi csütörtök délután. A darab ismét a tulságosan jó módban és gondtalanul élő gyermektelen asszony problémájával foglalkozik, amelyhez oly előszeretettel nyulnak az élet igazi nagy kérdéseiről kevés érdeklődéssel bíró színművek. A férj ezúttal is egy nagyon elfoglalt, kiváló sebészorvos, akinek alakját hasonló esetekben szívesen állítják be a cselekménybe az írők. Az asszony nincs megértésével férje hivatása és munkája iránt, nagy társasággal veszi körül magát és estélyeket ad, mialatt a sebész nemcsak önfeláldozással életüket ment meg. Természetesen jelentkezik a fiatalember is — ezúttal egy kiváló zongoraművész — aki gálans szavaival még jobban kimélyíti a feleség lelki válságát. Már-már szakítás következik be, de izgalmas bonyodalmak során az asszony mégis ráeszmél hivatására és bűnbánóan tér meg férjéhez.

A megoldás igen tanulságos s a jelenetek felépítésében itt-ott jelentkező lanyhulások ellenére is sok a darabban a drámai feszültség. Remekül megrajzolt figurák vonulnak fel, amelyek különösen Págernek és Muráti Liliennek jó alkalmat szolgáltatnak alakító művészetük megmutatására. A mellékalakok között látjuk Bakay Lajost, a Szigligeti Színház tagját is, aki rokonszenves alakítás, nyújt. A darab rendezése, kivitele, megjátéka sokkal magasabb színvonalú, mint amilyent kissé elkopott témája megérdemel. (*)

RÁDIÓ

- SZOMBAT, NOVEMBER 7.**
 Budapest I.
- 5.40 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
  - 6.40 Ebresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
  - 10.15 Országos Postászenekari
  - 11.15 Enekkari művek.
  - 11.40 A közellátásügyi minisztérium rádióelőadásorozata.
  - 12.10 A Szent István 3. honvédszállóegység zenekara.
  - 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
  - 14.00 Lakatos Tóni és Lakatos Tibor cigányzenekara.
  - 15.20 A kassai rádió műsorából.
  - 17.00 Honvédeink nótát kérnek. Közreműködik Utry Anna és Cselenyi József. Az összekötőszóveget elmondja Tolnay Klári.
  - 18.00 Lovik Károly elbeszélés.
  - 18.25 Hangképek innen-onnan.
  - 19.05 A MOVS Szépművészek művészestje.
  - 20.20 Mindenből — mindenkinek.
  - 22.15 Táncezenék.
  - 23.00 Szórakoztató zene.
- Budapest II.**
- 17.00 A Földművelésügyi Minisztérium mezőgazdasági felőrája.
  - 17.35 Kamarazene.
  - 18.00 Kodály ünnepi est közvetítése az Operaházból.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje a Magyar Lapok-at

SPORT

Holló Zoltán miniszteri biztos nyilatkozott a Szegedi-Szimatok ügyben

A pályán elért eddigi eredményekhez hozzányulni nem lehet! Ha hiba történt valahol ez ügyben, úgy azt csak a MLSz követte el...

Az egyszerű Szegedi-Szimatok ügyből lassacskán sikerült a hajkeverőknek országos vitát provokálni s még komolyabb elemeket is oda befolyásolni, hogy gyengén álló szénájukat zöldasztal mellett hosszák rendbe, mivel a nyílt erőpróbákon gyengéknek bizonyultak. Egészen különös a MLSz állásfoglalása is ez ügyben, mert szinte tendenciát következtettünk abból, ha egy vidéki egyesület az előretörésekor felsőbb fórumától azt látja, hogy támogatás helyett szabadfolyást enged egy minden különösebb alapot nélkülöző meghureoltatásnak. Nem szolgálhatja az egyetem magyar labdarúgó sportot az a helyzet, ha felülről is útát nyitnak egy olyan akciónak, amely csak meg is próbálhatja a küzdőtereken becsülettel elért eredmények bírói székéből való korigálását. Ennek az ügynek az igazságos elintézését már nem csak Nagyvárad, hanem az egész ország sportszerűen gondolkodó közönsége feszült figyelemmel várja. S hogy hatalmas olvasótáborunkat a végső döntésig is megnyugtathassuk a Szegedi-ügy tisztaságáról, felkerestük Holló Zoltánt, a NAC miniszteri biztosát, hogy a legilletékesebb tájékoztatása alapján alkosson véleményt magának.

Holló Zoltán miniszteri biztos arra a kérdéseinkre, hogy mi a jelenlegi helyzet a Szimatok-ügyben, a következőképpen válaszolt:

— Óvásra semmi komoly alap nincs. A MLSz a NAC-tól Szimatok állampolzárságának igazolását kéri. A NAC a 242.000—1942. V. K. M. sz. rendeletben biztosított jogánál fogva kérte a vallás- és közoktatásügyi minisztert, járuljon hozzá ahhoz, hogy Szimatok Miklóst a NAC rendes tagjai sorába felvehesse.

Ezek szerint tehát Szimatok Miklós jövőbeni szereplésének kérdése a kultuszminiszter döntésétől függ.

Ami pedig a multat illeti, megítélsem szerint a pályán elért eddigi eredményekhez hozzányulni nem lehet. Ha hiba történt nevezett leigazolása körül, úgy azt a MLSz követte el akkor, amikor a NAC részéről beadott igazolási kérelem alapján a jártékost leigazolta.

— Mi a véleménye miniszteri biztos úrnak arról a vádról, amely szerint Szimatok nem sajátkezüleg töltötte volna ki igazolási lapját?

— Nem felel meg a tényeknek az a feltevés, hogy Szimatok Miklós igazolási lapját nem sajátkezüleg töltötte ki. Erre vonatkozó bizonyításainkat felterjesztettük a MLSz-hez.

— Mi a miniszteri biztos úr véleménye az óvásról?

— Szeretném, ha a Szimatok szereplése nem válna sportpolitikai ügyvé és nem kívánna abból senki olyan előnyöket biztosítani a maga számára, amelyet a gyeven nem tudott elérni.

Eddig szólt Holló Zoltán kormánybiztos nyilatkozata és ezzel úgy hiszszük megnyugtathatjuk mindazokat, akik nagyobb jelentőséget kívánnak látni az óvási ügyekben, mint amennyit megérdemelnek. Ha a fellebbez-

esületnek nem voltak képesek helyes kritikával mérlegelni a Szimatok ügyet és megpróbálkoznak egy kis városban való halászással segíteni hitvány rangsorukon, ám legyen, betudjuk eljárásukat a vízbefúlok kétségbe-

Arany-, ezüst-, briliáns tárgyak, svájci anker **Acz Tibor.** Széchenyi tér 6. órák vétele, eladása, szakszerű alakítása, javítása

Fellebbez a NAC is

Jeney Rezső nyilatkozik. — Nem nyugszik bele Szegedi igazolásának megsemmisítésébe

Napról-napra nagyobb hullámokat ver és újabb fordulatokat hoz a Szegedi-Szimatok ügy. Az MLSz megsemmisítette saját határozatát s kimondta, hogy Szegedi nincs igazolva.

Erre vonatkozóan Jeney Rezső, a NAC helyettes miniszteri biztosa a következő kijelentést teszi:

— Mélyesen megdöbbenett bennünket az MLSz elnökségének ítélete, amely megbélyegző és a kellő utánajárás, a szükséges vizsgálat nélkül jött létre. Felelősségem tudatában kijelentem azt is, hogy az MLSz elnöke és köztem fennálló személyi ellentét nélkül ez az ítélet nem született volna meg. Mi azonban nem nyugszunk meg az ítéletben. Be fogjuk bizonyítani, hogy Szegedi éppen magyar érzelmei miatt szökött át a határon. Ott túl őt megfosztották egyesületi tagságától, kiközösítették a népi közösségből csak azért, mert kifejezést mert adni magyar érzelmeinek. Mi, nagyváradiak vállaljuk Szegediért a teljes felelősséget.

csott menekülésének. Ezzel szemben elvárjuk a hüvösebb fejjel felülbíráló felsőbb sportügyi szerveinktől, hogy ne engedjék egy országos viszonylatban is igen nagy értéket képviselő vidéki egyesület kiváló képességei és hatalmas sportszerű küzdelmei árán elért eredményeit olyan úton helyesbíteni, amelyet csak az eredményt erősen befolyásolható, feltűnően durva szabálytalanságok esetén szoktak fogantatosítani.

A NAC semmiképpen nem szolgál rá eddigi szereplésével, hogy gyönyörűen kibontakozó képességeit most hozzá egyáltalán nem méltó eszközökkel gáncsolják el

Kiskun.

— Ami pedig a kolozsvári és ferencvárosi óvás esélyeit illeti, máris megnyugtathatom az óvákat, hogy Szegedi sajátkezüleg írta alá az igazoló lapját. Másolatunk van az igazoló lapból és az is igazolni fogja a mi állításunkat.

A NAC h. miniszteri biztosa rendkívül felháborodottan beszélt a szövetség eljárásáról és mint kijelentette, minden eszközt fel fog használni arra, hogy Szegedi számára a jártékengedélyt visszakapja és neki elégtételt szerezzen.

Szakosztály ülése volt tegnap este a NAC kerékpárosoknak

A NAC otthonban gyülekeztek tegnap este a NAC kerékpáros szakosztály tagjai. Heti rendes megbeszélésre gyűltek össze. Az ülés főtárgya a levelekkel karöltve rendezendő téli edzés megbeszélése volt. Szó esett a levele kerékpárosok közeljövőbeni versenyéről is

Férfi ruhákat használtak, legjobban áron vehet, eladhat **MOLNÁR** használt ruha üzletében Bemer-tér 1. (udvarban) Hívásra házhoz járok.

SZÍNHÁZ

Szombaton este „Bolond Ásvayné” Kamarás Gyulával

Pénteken este propaganda munkáscsohadás keretében az „Aranyárga falevél” kerül színre.

Szombaton délután negyed 4 órai kezdettel Lehár Ferenc gyönyörű muzsikája nagyoperettje, a „Luxemburg grófja” kerül színre filléres helyárrakkal. Jegyek: 30 fillértől 170 fillérig.

Szombaton este „Bolond Ásvayné”, az idény legnagyobb színpadi sikere Kamarás Gyula, a kolozsvári Nemzeti Színház művészenek vendégfellépésével kerül színre.

Vasárnap délután negyed 4 órai kezdettel az idény sláger operettje, a „Száz piros rózsá” kerül színre olcsó helyárrakkal. Három óras kacagás és jókedv. Jegyek: 40 fillértől 260 fillérig.

Vasárnap este a „Sárga csikó” című eredeti népszínmű kerül színre Csepreghy Ferenc születésének 100 éves évfordulója alkalmából Daniss Győző

rendezésében. Gyönyörű kiállítás! Elsőrendű szereposztás!

Hétfőn este filléres helyárrakkal a legmulatságosabb operett-újdonosság, az „Aranyárga falevél” van a színház műsorán. Jegyekről ajánlatos előre gondoskodni!

Kedden és szerdán este „Bolond Ásvayné”, Harsányi Zsolt nagysikerű színjátéka tölti be a színház műsorát. Előkészületben: „Denevér”.

HETI MŰSOR:

Pénteken este: Aranyárga falevél. Szombaton délután: Luxemburg grófja.

Szombaton este: Bolond Ásvayné, bérletszünet

Vasárnap délután: Száz piros rózsá. Vasárnap este: Sárga csikó.

Hétfőn este: Aranyárga falevél.

Kedden és szerdán este: Bolond Ásvayné.

FELHÍVÁS A BÉRLŐKÖZÖNSÉGHEZ! A színház igazgatósága kéri az i. t. bérlőit, hogy november havi esedékes bérletrészüket összegét szíveskedjenek a színház jegypénztárába befizetni. Pénztári órák: d. e. 10-től 1-ig és d. u. 4 órától.

APROHIRDETÉSEK

Adós-vétel

Jó farban levő harmóniumot keres az almásfegyverneki plébánia. Ajánlatok a kiadóban.

Dió-kombinált szekrény, kisasztal székek olcsón eladók 3-tól 6-ig Mészáros-utca 2. emelet 17. 368

Eladó főtűca közelében egy nagy telek, ára 14 ezer pengő. Egy ház 1x2 szobás, 2x2 szobás, 1x1 szobás melletk helyiségekkel, gazdálkodónak is alkalmas. Tatayné, Sziliget-ú. 12. 344

Aranyat, ezüstöt, briliánsot, vasaró. Farjan óraszerész, Rakóczi-ut 8. 188

Eladó regénytár. Dr. Baditz Miskolc 158

Gyökérzöldség, sárgarépa, káposzta szükségietét idejében szereze be

Jurcsáknál
Mussolini-tér. Telefon 11—96
Kitűnő sütőtök érkezett

Eladó ház, Sorompó-utca 13. alatti. — Érdeklődni ott. 368

Briliánsot, aranyat, ezüstöt veszek. Viktor ékszerész, Rakóczi-ut 3. 358

Eladó egy jó erős fűrészpóros kályha. Bányás-ú. 14. 361

Allást keres

Tudományegyetemi oklevéllel rendelkező, fiatal, agilis férfi délutáni, esti foglalkozást keres. Címeket „Munka” jellegre a kiadóba kér. 357

Különléle

ZIPPZAR szakszerű javítása. Jakat műszerésznel, Kossuth-utca 5.

Ügyesen kézimunkázó kifutóleányt keres Bodáné, Kossuth-ú. 18. 368

Komoly német nevelőnő; délutánra felveszek. Ertekezni minden nap délután 3-tól 6-ig a Belvárosi moziba. Rakóczi-ut 3. 367

Kölcsönök kaphatok betéltőlásra. Eladó sok ingatlan. Jelinek, ingatlan-iroda, Teleki-ú. 2. 358

Elveszett

Elveszett fehér spitz kutyá. Pecsüle tes megtaláló jutalomban részesül. — Báró Eötvös-utca 11. 368

a MAGYAR LAPOK-at. Kávéházakban és vendéglőkben kérj

KIADÓTULAJDONOS. SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R

Fő- és felelősszerkesztő: Dr. Paál Á. Teljes kiadó: Dr. Scheffler Ferenc, Szent László nyomda

Készült a Szent László nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám